

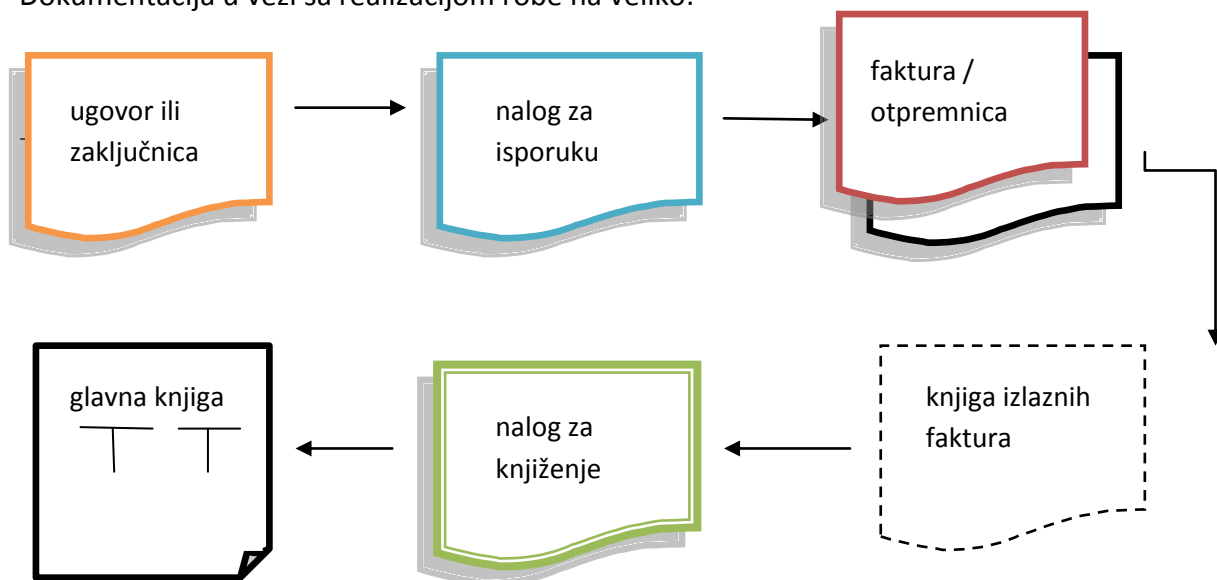
Prodaja robe u unutrašnjem prometu

Trgovinska preduzeća kupuju robu od dobavljača, da bi je zatim prodala kupcima. Prodajom ili realizacijom robe trgovinska preduzeća ostvaruju poslovni rezultat tj prihod od prodaje robe. Knjigovodstvena evidencija prodaje robe biće različita u zavisnosti od toga po kojim se cenama vodi evidencija robe na zalihama. Realizacija robe se može obavljati na veliko sa skladišta ili na malo preko prodavnica, pa će i zbog toga evidencija biti različita.

Dokumentacija u vezi sa realizacijom robe

Dokumentacija u vezi sa realizacijom robe biće različita u zavisnosti oda toga da li se realizacija vrši na veliko ili na malo.

Dokumentacija u vezi sa realizacijom robe na veliko:

Dokumentacija u vezi sa realizacijom robe na malo (preko prodavnica), trebovanje robe, interna dostavnica, račun, priznanica o uplati dnevnog pazara.

Evidencija realizacije robe kada se zalihe vode po nabavnoj ceni

uočiti i zapamtiti !

202. kupci	132. roba u prometu na veliko	470. pdv sa izlaznih fa.
1)	(1)	(1)

Prilikom prodaje robe trgovinska preduzeća ostvaruju prihode od prodaje robe kao svoj osnovni proslavni prihod. Tako će se ovaj prihod od prodaje robe knjižiti na kontu 602. Sa druge strane prilikom prodaje robe, roba mora da se isknjiži sa zaliha po istoj onoj ceni po kojoj je knjižena kada je nabavljena. Podsetimo se da kada je nabavljena roba, ona je knjižena na kontima 131 po nabavnoj ceni, na 132 po prodajnoj ceni i na 134 po prodajnoj ceni sa pdv-om. Sada pri prodaji robe trgovac mora da utvrdi kolika je njegova zarada (prihod – rashod), za onu roba koja je prodata. Zbog toga se vrednost prodate robe knjiži i na kontu 501. koju mora proceniti po nabavnoj ceni. Podsetimo se da konto 501. pripada grupi poslovnih rashoda koji se ostvaruju u trgovinskom preduzeću

Zalihe robe na skladištu po nabavnim cenama obično vode trgovinska preduzeća koja se bave realizacijom robe na veliko. Prilikom evidencije realizacije robe vrše se dva obračuna :

1. Eksterni obračun (po prodajnoj ceni sa pdv-om) – osnov za knjiženje je faktura
2. Interni obračun (po nabavnoj ceni) – osnov za knjiženje je otpremnica

Primer : Početno stanje na kontu 131. Roba u magacinu 3000,- dinara

1. Iz skladišta je prodata roba i faktura 15 glasi na 2.360 dinara sa pdv-om, nabavna vrednost prodate robe je 1.500 dinara

- Eksterni obračun :

202. kupci	602. prihodi od prodaje robe	470. pdv sa izlaznih fa.
1) 2360	2000 (1)	360 (1)

- Interni obračun :

501. nabavna vr. prodate

131. roba u magacinu

robe

1a) 1500	1500 (1a)
----------	-----------

DNEVNIK :

r.br	Br. konta		OPIS	DUGUJE	POTRAŽUJE
	d	p			
1.	202		Kupci u zemlji	2.360.00	
		602	Prihodi od prodaje robe		2.000.00
		470	Pdv sa izlaznih faktura - po fakturi 15		360.00
1a	501		Nabavna vred. prodate robe	1.500,00	
		131	Roba u magacinu - po otpremnici robe		1.500,00

Evidencija realizacije robe kada se zalihe vode po prodajnoj ceni

Ako se zalihe robe evidentiraju po prodajnoj ceni bez pdv-a (na kontu 132), prilikom realizacije tj prodaje robe eksterni i interni obračun knjiže se po prodajnim cenama na kontima i to :

1. eksterni obračun po prodajnoj ceni sa pdv-om a osnov za knjiženje je faktura
2. interni obračun po prodajnoj ceni bez pdv-a, a osnov za knjiženje je otpremnica (interni obračun se knjiži u svrhu isknjižavanja robe sa zaliha te se stoga knjiži po onim cenama po kojima se vodi roba na konkretnim zalihama)

šematski :

202. kupci	132. roba u prometu na veliko	470. pdv sa izlaznih fa.
1)	(1)	(1)

- Eksterni obračun :

202. kupci	602. prihodi od prodaje robe	470. pdv sa izlaznih fa.
1) fa sa pdv-om	Vr. robe bez pdv-a (1)	pdv (1)

- Interni obračun :

501. nabavna vr. prodate robe	132. roba u prometu na veliko	
1a) prod.vred.bez pdv-a (vr. po koj se vode zalihe prodate robe)	Prod.vred. bez pdv-a (1a) (vr. po koj se vode zalihe prodate robe)	✓

Kada na ovaj način evidentiramo interni obračun, na kontu 501. Nabavna vrednost prodate robe nalazi se prodajna cena bez pdv-a tj cena po kojoj se vodi roba koja je prodana. Trgovinskom preduzeću je od izuzetne važnosti podatak o visini troškova prodate robe, a trošak prodate robe je nabavna cena prodate robe (kupovna faktura + zavisni troškovi nabavke), zbog toga konto 501. moramo korigovati za iznos ostvarene razlike u ceni. Podsetimo se da je pri nabavci robe računata ukalkulisana razlika u ceni, zbog toga nakon prodaje računamo ostvarenu razliku u ceni.

a) Izračunavanje ostvarene razlike u ceni pomoću procentne stope obračunate RuC

Nataša Nikolovski fa predavanja – realizacija robe u unutrašnjem prometu

$$\text{procenatna stopa obračunate RuC} = \frac{\text{Obračunata ruc} \times 100}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe}}$$

$$\text{ostvarena RuC} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times \text{procenatna stopa obračunate RuC}}{100}$$

b) Izračunavanje ostvarene razlike u ceni pomoću procentne stope realizacije

$$\text{procenat realizacije} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times 100}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe}}$$

$$\text{ostvarena RuC} = \frac{\text{obračunata RuC} \times \text{procenat realizacije}}{100}$$

c) Izračunavanje ostvarene RuC na direktan način

$$\text{ostvarena RuC} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times \text{obračunata RuC}}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe}}$$

skraćeno :

$$\text{ostvarena RuC} = \frac{\text{potr. 132} \times \text{saldo 1329}}{\text{dug.132}}$$

Primer :

0. Početno stanje na kontu 132. Roba u prometu na veliko 336.000, a na kontu 1329. RuC robe u prometu na veliko 56.000

1. Po fakturi br. 20. prodato je robe i faktura glasi na 236.000 sa obračunatim pdv-om

2. Obračunaj ostvarenu RuC

- Eksterni obračun

202. kupci

1) 236.000	
------------	--

602. prihodi od prodaje robe

	200.000 (1)
--	-------------

470. pdv sa izlaznih fa.

	36.000 (1)
--	------------

- Interni obračun :

501. nabavna vr. prodate
robe

1a) 200.00	
2) 33.333	

132. roba u prometu na veliko

0) 336.000	200.000 (1a)
------------	--------------

1329. RuC robe u prom. na v

2) 33.333	56.000 (0)
-----------	------------

Obračun ostvarene RuC

a) pomoću procentne stobe obračunate RuC

procentna stopa obračunate RuC

$$= \frac{\text{Obračunata ruc} \times 100}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavlenej robe}}$$

početno stanje i vrednost ukupno nabavlenej robe

$$\frac{56000 \times 100}{336000} = 16,666\%$$

336000

$$\text{ostvarena RuC} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times \text{procenta stopa obračunate RuC}}{100}$$

Nataša Nikolovski fa predavanja – realizacija robe u unutrašnjem prometu

$$\frac{200.000 \times 16,666}{100} = 33.333$$

100

b) pomoću procenta realizacije

$$\text{procenat realizacije} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times 100}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe}}$$

početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe

$$\frac{200.000 \times 100}{336.000} = 59,52\%$$

336.000

$$\text{ostvarena RuC} = \frac{\text{obračunata RuC} \times \text{procenat realizacije}}{100}$$

100

$$\frac{56.000 \times 59,52}{100} = 33.333$$

100

c) na direktan način

$$\text{ostvarena RuC} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times \text{obračunata RuC}}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe}}$$

početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe

$$\frac{200.000 \times 56.000}{336.000} = 33.333$$

336.000

Knjiženje kroz dnevnik :

r.br	Br. konta		OPIS	DUGUJE	POTRAŽUJE
	d	p			
1.	202		Kupci u zemlji	236.000.00	
		602	Prihodi od prodaje robe		200.000.00
		470	Pdv sa izlaznih faktura - po fakturi 20		36.000.00

1a	501	132	Nabavna vred. prodane robe Roba u prometu na veliko - po otpremnici robe	200.000,00	200.000,00
2.	501.		Nabavna vred. prodane robe	33.333,00	
	1329.		RuC robe u prometu na veliko - obr. ostvarene RuC	33.333,00	

Evidencija realizacije robe kada se zalihe vode **po prodajnoj ceni sa pdv-om**

Roba u prodavnici evidentira se po prodajnoj ceni sa pdv-om. Iz prodavnice roba se direktno prodaje potrošačima za gotovo, ali se može prodavati i za čekove ili putem potrošačkih kredita. Prodavnice Pazar predaju u blagajnu i moraju ga uplatiti na poslovni račun u banci.

Knjiženje prodaje pazara vrši se tako što konto 241. tekući račun ili 243. blagajna duguje za iznos cene sa pdv-om, dok konto 602. prihodi od prodaje robe potražuje po prodajnoj ceni bez pdv-a, a konto 476. obaveze za pdv-e za prodaju na malo. Interni obračun kao obračun izlaza robe knjiži se tako što konto 501. nabavna vrednost prodane robe duguje po prodajnoj ceni sa pdv-om, a konto 134. Roba u prometu na malo potražuje za iznos prodane robe po prodajnoj ceni sa pdv-om.

Sada je potrebno korigovati konto 501. nabavna vrednost prodane robe do iznosa nabavne vrednosti. Podsetimo se da je na ovom kontu knjižena prodajna cena sa pdv-om. Prodajna cena sa pdv-om, veća je od nabavne vrednosti za iznos ukalkulisane razlike u ceni i za iznos ukalkulisanog pdv-a, pa je potrebno izvršiti obračun ostvarene razlike u ceni i ostvarenog pdv-a.

- Eksterni obračun :

241. tekući račun

602. prihodi od prodaje robe

476. obav.za pdv-e na malo

1) prod. cena sa pdv- om

Vr. robe bez pdv-a (1

pdv (1

- Interni obračun :	
501. nabavna vr. prodate robe	134. roba u prometu na malo
1a) prod.vred.sa pdv-om (vr. po koj se vode zalihe prodate robe)	Prod.vred. sa pdv-a (1a (vr. po koj se vode zalihe prodate robe)

Cilj obračuna ostvarene razlike u ceni je da se kako koriguje stanje na kontu 501. nabavna vrednost prodate robe tako i da se na kontima 1344. i 1349. isknjiže vrednost razlike u ceni i pdv-a za onu robu koja je prodana.

Obračun ostvarene razlike u ceni je isti kao što je prikazano u postupku realizacije robe na veliko.

Obračun ostvarenog pdv-a :

a) Izračunavanje ostvarenog pdv-a pomoću procentne stope obračunatog pdv-a

$$\text{procentna stopa obračunatog pdv-a} = \frac{\text{Obračunat pdv} \times 100}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe}}$$

$$\text{ostvaren pdv-e} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times \text{procenta stopa obračunatog pdv-a}}{100}$$

b) Izračunavanje ostvarenog pdv-a pomoću procentne stope realizacije

$$\text{procenat realizacije} = \frac{\text{vrednost prodate robe} \times 100}{\text{početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe}}$$

$$\text{ostvarena RuC} = \text{obračunat pdv-e} \times \text{procenat realizacije}$$

c) Izračunavanje ostvarene RuC na direktan način

ostvarena RuC = vrednost prodate robe x obračunat pdv-a

početno stanje i vrednost ukupno nabavljene robe

skraćeno :

ostvaren pdv-e = potr. 134 x saldo 1344

dug.134

Naravno ako je prodavnici sva roba prodana po istoj stopi pdv-a obračun ostvarenog pdv-a će biti lakše izračunati :

vrednost prodate robe sa pdv-om x procenat pdv-a

100 + procenat pdv-a

Kada proknjižimo realizaciju robe preko prodavnica, na kraju obračunskog perioda obračunamo ostvarenu razliku u ceni i ostvareni pdv-e, knjižimo ove iznose na dugovnu stranu konta 1344. ukalkulisani pdv-e i 1349. ukalkulirana razlika u ceni na malo, dok zbirno ovaj iznos knjižimo na potražu stranu konta 501. nabavna vrednost prodate robe ili češće na dugovnu stranu u stornu stavu.

Primer :

0. Početno stanje robe u prodavnici iznosi 826.000, na kontu 1344. ukalkulisani pdv-e 126.000, a na kontu 1349. ukalkulisana razlika u ceni robe u prodavnici 140.000

1. Prodavnica je predala Pazar na tekući račun u vrednosti od 118.000, izvod je primljen

2. Obračunaj ostvarenu RuC i ostvareni pdv-e

- Eksterni obračun

202. kupci

1) 118.000	
------------	--

602. prihodi od prodaje robe

	100.000 (1)
--	-------------

476. ob. za pdv za pro.na malo

	18.000 (1)
--	------------

- Interni obračun :

501. nabavna vr. prodate

1a) 118.000	
2) 38.000	

134. roba u prometu na malo

0) 826.000	118.000 (1a)
------------	--------------

1349. RuC robe u prom. na m

2) 20.000	140.000 (0)
-----------	-------------

1344. Ukalkulisani pdv-e

2) 18.000	126.000 (0)
-----------	-------------

Obračun ostvarene RuC i pdv-a na direktan način:

$$\text{ostvarena RuC} = (118.000 \times 140.000) / 826.000 = 20.000$$

$$\text{ostvareni pdv-e} = (118.000 \times 126.000) / 826.000 = 18.000 \text{ ili}$$

$$\underline{118.000 \times 18} = 18.000$$

Knjiženje kroz dnevnik :

r.br	Br. konta		OPIS	DUGUJE	POTRAŽUJE
	d	p			
1.	241		Tekući račun	118.000.00	
		602	Prihodi od prodaje robe		100.000.00
		476	Obaveze za pdv-e na malo - prema izvodu		18.000.00
1a	501		Nabavna vred. prodane robe	118.000,00	
		132	Roba u prometu na veliko - po otpremnici robe		118.000,00
2.	501.		Nabavna vred. prodane robe	38.000,00	
	1349.		RuC robe u prometu na malo	20.000,00	
	1344.		Ukalkulisani pdv-e - obr. ostvarene RuC i pdv-a	18.000,00	

Kombinovani zadaci za vežbu na časovima – oblast nabavka robe i realizacija robe u unutrašnjem prometu

1. zadatak

- Po fakturi br. 44 kupljeno je robe za 600.000 dinara bez pdv-a, troškovi prevoza po računu iznose 2.500 bez pdv-a, knjiži prenos robe na zalihe po nabavnoj ceni
- Po prodajnoj fakturi br. 106. prodato je 2/3 zaliha robe za 590.000 sa obračunatim pdv-om

2. zadatak

- Po fakturi br. 16. kupljeno je 200 komada robe za 29,5 dinara sa obr. pdv-om. Troškovi prevoza po računu iznose 1770 dinara sa obračunatim pdv-om, sastavi kalkulaciju i knjiži prenos robe na zalihe po prodajnoj ceni ako je marža za ovu robu 14%

Nataša Nikolovski fa predavanja – realizacija robe u unutrašnjem prometu

- Po prodajnoj fakturi br. 66. prodato je 85 komada robe
- Obračunaj ostvarenu razliku u ceni

3. zadatak

- Preduzeće je kupilo robe u vrednosti od 1.200.000 bez pdv-a, troškovi sopstvenog prevoza iznose 4500 dinara, troškovi istovara iznose 2500 dinara i plaćeni su u gotovu. Sastavi kalkulaciju i knjiži prenos robe u maloprodaju ako je slobodna razlika u ceni 33%
- Maloprodaja je uplatila pazara na tekući račun u vrednosti od 826.000 sa pdv-om
- Obračunaj ostvarenu razliku u ceni i ostvareni pdv.

4. zadatak

- Početno stanje na kontima je : Roba u prom.na veliko 370.000 - Ukalkulisana RuC na veliko 35.000
- Prodato je roba sa vp skladišta po fakturi sa pdv-om u vrednosti od 283.200
- Kupljena je roba po fakturi sa pdv-om za 448.400 faktura bez pdv-a za prevoz glasi na 30.000. Roba je smeštena u prodavnicu , sastavi kalkulaciju , marža za ovu robu je 20 %
- Kupljena je roba, roba je prispela a faktura nije. Prema zaključnici vrednost isporučene robe je 150.000 .Roba je smeštena u skladište po vrednosti od 180.000
- Naknadno je prispela faktura sa pdv-om na 177.000
- Internom dostavnicom preneto je u prodavnicu sa vp skladišta robe za 100.000, marža je 20%
- Prodato je direktno iz vp magacina 70 % robe, gotovinsko učešće 20% a ostatak na kredit. Za prodaju na gotovo odobren je popust 10%

5. zadatak

Na osnovu sledećeg stanja na kontima izračunaj ostvarenu razliku u ceni. Prikaži postupak rada.

132. Roba u prometu na veliko	1329.Ukalkulisana razlika u ceni robe na veliko
55.000	30.000
150.000	45.000
190.000	55.000
210.000	5000
	- 5.00

Prostor za rad:

Ostvarena razlika u ceni iznosi _____ dinara

6. zadatak

Radiš u finansijsko-računovodstvenoj službi preduzeća „Tropiko“ Kruševac. Preduzeću „BIRO LINE“ po fakturi br. 307 prodato je 100 kancelarijskih stolova po ceni od 4000 din po komadu, uz odobreni količinski rabat od 2%. Roba podleže porezu po opštoj stopi.

Izračunaj iznos fakture br.307 i proknjiži prodaju kroz dnevnik. Prikaži postupak rada.

Prostor za rad:

Dnevnik

r.b.	br. konta		o p i s	duguje	potražuje

7. zadatak

Na kontima poslovnice A preduzeća „Derma“ Bečej je sledeće stanje:

132. Roba u prometu na veliko		1329. Ukalkulisana razlika u ceni robe na veliko	
150.000			30.000
190.000	55.000		45.000
210.000			55.000
			- 5.000

Na kontima poslovnice B preduzeća „Derma“ Bečej je sledeće stanje:

132. Roba u prometu na veliko		1329. Ukalkulisana razlika u ceni robe na veliko	
230.000			70.000
170.000	72.000		40.000
140.000			13.000

Koliko iznose troškovi (nabavna vrednost) prodane robe poslovnice A, a koliko u poslovnici B?

Prikaži postupak obračuna.

Prostor za rad

Troškovi (nabavna vrednost) prodane robe poslovnice A iznose _____

Troškovi (nabavna vrednost) prodane robe poslovnice B iznose _____

8. zadatak

Po fakturi br.15 prodato je 1.000 kom robe po 400 din/kom. (prodajna vrednost bez PDV-a). Kupcu je odobren rabat 2%. Roba se oporezuje po stopi od 18%.

1. Kolika je vrednost fakture? Prikaži postupak rada.

Prostor za rad:

Vrednost fakture je _____ dinara.

1. Proknjiži promenu kroz dnevnik.

DNEVNIK

r.b.	br. konta	o p i s	duguje	potražuje

9. zadatak

Radnik si finansijsko-računovodstvene službe privrednog društva „Zlatan“ Novi Sad. Stanje na kontima glavne knjige je sledeće:

134. Roba u prodavnici

76.700	118.000
118.000	
236.000	

1349. Ukalkulisana RuC

u prodavnici

	8.000
	15.000
	43.795

1344. Ukalkulisani PDV u
prodavnici

	11.700
	18.000
	36.000

Tvoj zadatak je da za sednicu Upravnog odbora pripremiš sledeće podatke:

1. Iznos ostvarene razlike u ceni
 2. Iznos ostvarenog PDV-a
 3. Nabavnu vrednost kupljene robe
 4. Nabavnu vrednost prodane robe
 5. Vrednost zaliha robe
- Prikaži postupak rada.

Prostor za rad: